

Az idő teljen, és ne (csak) múltjon

Dr. habil. Gáspár László (71)

1971-ben került a KTI jogelődjéhez. Az aszfalt- laboratóriumban dolgozott, majd, több vezetői beosztást követően, 1999 és 2004 között az intézet tudományos igazgatója. Kiemelkedő nyelvtudását és hazai, nemzetközi elismertségét több száz publikáció és szakmai előadás fémjelzi, az útburkolat-gazdálkodás terén kifejtett tudományos tevékenységét Európa legtöbb és a világ számos országában elismerik. Az MTA doktora, egyetemi tanár, 2003, 2006, 2009-ben az Akadémia hivatalos levelező tag jelöltje. Munkásságát 2005-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel ismerték el.

Budapesten, az Eötvös gimnáziumban végeztem kitűnő eredménnyel. A humán tárgyakat szerettem igazából, de végül is olyan területre kerültem, ami családi okból ugyan nem volt idegen, apám maga is az üzleti tudományokban vívott ki magának hazai és nemzetközi elismerést, de kicsit távol állt humán beállítottságomtól. Elvégeztem a Műszaki Egyetem Építőmérnök Karát, majd két, kivitelezői év után 1970-ben gazdasági szakmérnöki diplomát szereztem. Diplomamunkámat két professzor doktori szintűnek ítélte, így tovább fejlesztve a témát egy évvel később egyetemi doktor lehettem. 1971 januárjában kerültem a KTI jogelődjéhez, a KÖTUKI-hoz, így már 43. éve dolgozom az intézetnél. Itteni tevékenységem tette lehetővé, hogy humán és műszaki ismereteim összekapcsolódhattak, hiszen a cikkek, előadások komoly humán érdeklődést és ambíciót is megkövetelnek. Megjegyzem, éppen a napokban jelenet meg a 384. publikációm, aminél csak apám nevéhez fűződik több a szakmában: 390.

■ *Úgy tűnik, komoly szaktekintélynek számító édesapád munkássága nem volt hatástalan a te életedre sem.*

Az apám az egész életemet meghatározta. Gyerekkoromban azt láttam minden nap, hogy apám hazajön, köszön, leül az íróasztalhoz, és amíg el nem alszom, dolgozik. Cikket írt, könyvet, jelentést. Természetessé vált számomra, hogy a kutatói munka nem fejeződik be a 8 óra elteltével. Apámat szakmailag mindenhol elismerték, megszállottsága példaértékű volt, politikai elkötelezettség nélkül. Ez persze korlátozta szakmai karrierjét, de akik ismerték, tudták, hihetetlenül nagy munkabírású, lelkiismeretes. Pontosan tudta: a szülő legfontosabb nevelő eszköze a személyes példamutatás. És én ezt olyan mértékig követtem, hogy, megfelelő gyakorlati érzék hiányában, a kutatási területet választottam.

■ *Négy nyelven születtek a cikkek, tanulmányok.*

7 éves koromban apám a házukban lakó, angolul tökéletesen beszélő hölgyhöz költözött magánórákra. A némettel először az 1956-os forradalom után találkoztam. 1983-ban, 3 hónapos nyugat-német tanulmányutamat követően tettem felsőfokú nyelvvizsgát. Franciául meg azért kezdtem el tanulni, mert nagyon sok szakirodalmi anyag akkor csak francia nyelven volt elérhető. A francia intézet heti 16 órás tanfolyamán egy év után középfokú, újabb év múlva felsőfokú vizsgát tettem. Az orosz már az általános iskolában is igyekeztem az átlagosnál jobban tanulni. A nyelvtanulást folytatva, ennek köszönhetően később jó szakmai kapcsolatokat sikerült kialakítanom szláv nyelvű kollégákkal, igaz akkorra már rendelkeztem egy középfokú nyelvvizsgával. Összegezve: mindig tudatosan készültem arra, hogy szakmai területen sikeres legyek, és ennek egyik része volt a nyelvtanulás. ...

■ *És mi volt a szakmai tevékenységével, mint másik összetevővel?*

Negyedik kutatóként kerültem az aszfaltlaborba, három másik kollégám vegyész volt. A bitumentulajdonosságok vizsgálatán túl az aszfaltok mechanikai viselkedése is fontos, azaz hogyan és miért változik egy burkolat minősége. Építőmérnöki végzettségemből

adódóan ezzel kezdtem foglalkozni. Egy cseh kolléga cikke döböntett rá, hogy mennyire nem kutatott terület ez Magyarországon. Ennek az eredménye lett azután egy hat éves mérési sorozat Magyarország 40 kijelölt útszakaszán. Közben fél éves Egyesült Államokbeli tanulmányúton vettem részt, ahol különlegesen hasznos tapasztalatokat szereztem mind a mai napig. Részben ennek a két eseménynek köszönhetem, hogy 1979-re megszerezhettem a műszaki tudományok kandidátusa címet. És az útburkolat-gazdálkodási rendszerek elvének meghonosításában és gyakorlati bevezetésében úttörő szerepet játszottam.

■ *Mondhatjuk, hogy az üzleti technológiák területén szerzett ismereteid és a mérnöki-közgazdasági tájékozottságod összekapcsolása révén váltál ismertté a magyar és a nemzetközi szakmai közéletben?*

1991 óta számos nemzetközi konferencián vehettem részt, többek között, az általam kifejlesztett hálózatviselkedési modellekkel 2000-ben európai uniós projektben megismerkedtem az „élettartam mérnöki tudomány” alapelveivel. A módszert eredetileg épületekre, ipari létesítményekre dolgozták ki, amit én azután adaptáltam utakra. Talán ezen a területen értem el a nemzetközileg is legkomolyabb eredményt. Úgy érzem, talán ez olyan perspektivikus irány lehet, amelyik valamelyest a nevemhez köthető. Módszerem a fenntartható fejlődés elvét az üzlet szempontjából próbálja olyan irányba vinni, hogy már a tervezés során az egész élettartamra tekintsünk előre, és próbáljuk meghatározni még az élettartam végi stratégiákat is. Ehhez olyan számítógépes rendszereket kell kialakítani, amelyek figyelembe veszik a különböző ható tényezőket, a várható leromlást a teljes országos közúthálózatra. Újabban vagyongazdálkodási kérdésekkel is foglalkozom, ebben a kérdéskörben jelent meg az intézet újabb kori történetének egyetlen kiadványa, a

Közúti vagyongazdálkodás, végül megemlítem a korszerű hídgyártási rendszer hazai adaptációja területén végzett tevékenységemet is.

■ *Mennyire használja a szakma a nemzetközi szinten is jegyzett eredményeidet?*

A legelső években a vízáteresztő aszfaltok alkalmazása terén elért eredményeimmel igyekeztem segíteni a kivitelezők munkáját. A többi, amiről már említést tettem, azok országos szintűek, a döntéshozóknak kell vagy kellene elfogadni. És itt van a legnagyobb probléma. Többben közülük nem a tudományos alapon kapott eredmények alapján, hanem szubjektív módon döntenek. Kevés döntéshozó vette figyelembe javaslatainkat. Pedig ebben a szereposztásban mindenkinek van kötelessége. Nekünk, kutatóknak, hogy mutassunk be új dolgokat, javasoljunk alternatívákat, ők viszont ritkán fordulnak hozzánk, ilyen típusú kötelezettséget nehezen fogadnak el. Ezek a problémák gyakran korlátokat jelentettek a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásában.

■ *Ez magyar sajátosság?*

Szerb, horvát, szlovén kollégák ugyanerre panaszkodtak. Még ma is gyakran politikai beosztás a „szakmai” döntéshozó. Aki nem is nagyon ért hozzá, és akinek nehéz a szakember számára természetes összefüggé-

seket megmagyarázni. Ez az egyik. A másik az esetenkénti korrupciós szándék. A kettő kombinációja a legrosszabb, ami sajnos nagyon sok országban fennáll. Legutóbb éppen osztrák kollégák panaszkodtak ez ügyben.

■ *Könyvek borítóján olvasható a neved, 494 előadást tartottál, publikációid száma, mint említetted 384.*

Egy dologra talán még büszke lehetek. Nyolc évvel ezelőtt hivatalosan jelöltek az MTA levelező tagjának. Miután majdnem sikerrel jártam, akadémikusok azt tanácsolták, írjak önálló szakkönyvet. Ekkor született az Útburkolat-gazdálkodás című könyvem. Büszkén hallottam az irodalmi lektortól, hogy műszaki embertől még ilyen szintű szöveget nem látott. Ezért a műért egyébként megkaptam az akadémia irodalmi díját is. Mindemellett vannak könyveim, ahol társszerzőként szerepelek, másokban szerkesztőként, ezen kívül számos közös nemzetközi publikáció-készítésben is közreműködtem. Egyesek grafománnak tartanak, de apám szavaival élve: mi nem azért vagyunk, hogy (csak) mi okosodjunk.

■ *Mennyire ismer el a szakma?*

A nyelvismeretemből adódóan, 1989 után a különböző nemzetközi szakmai bizottságokban az elsők között engem

javasoltak. Talán nem szerénytelenség, de "Laszlo"-ként Európa legtöbb országában, sőt a világ nagyobb részén is jó néhányan ismernek. És néhol elismernek, 1999-ben a Széchenyi István Főiskola főigazgatója arra kért, hogy a szakterület kevés MTA doktora közül vegyek részt náluk a doktori iskola megalapításában, később egyetemi tanárnak javasolt, amit 2000-ben meg is kaptam. Ami a hivatalos díjakat illeti, egy kormánykintetésben részesültem: 2005-ben megkaptam a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését. 2014 márciusában pedig Baross Gábor-díjat vehettem át. A kutatók, nem díjakért tevékenykednek. Az a hivatásunk, hogy új dolgokat vezessünk be. Országosan, sőt nemzetközileg is híressé válhatsz, de ezért nagyon sokat kell adnod, nemzeti szinten, azaz a nagyobb közösségek érdekében. Egy német professzor asztalán láttam egy cédulát, rajta az alábbi szöveggel: döntsd el, hogy a probléma megoldásán fáradozol-e vagy a probléma része vagy-e? Vagy arra használod az idődet, hogy megoldod a problémát vagy pedig arra összpontosítasz, hogy megmagyarázd, miért nem tudod megcsinálni. Az ember arra törekedjen egész élete során, hogy az idő teljen, és ne (csak) múltjon. Tóth Lajos

KEDVEZMÉNYES AKKUMULÁTOROK

KIZÁRÓLAG MKFE TAGOKNAK

**Kiváló minőségű
ABS és VARTA akkumulátorok
közel 40% kedvezménnyel:**

- 6 illetve 18 hónap garanciával
- nettó 30.000 Ft feletti rendelés esetén ingyenes házhozszállítással
- országos szakszerviz hálózattal

Nincs más dolga, mint a www.mkfe.hu weboldalról a tagi igazolást letölteni, kinyomtatni, és már érvényesítheti is a kedvezményt, akár személyesen a Pet-Rolls Parts Kft. központjában az alábbi címen: 1046 Budapest, Kiss Ernő u. 2. (Erkel Gyula utca sarkán), nyitvatartás: H-P: 8-17-ig, Sz.: 8-13-ig, vagy akár interneten keresztül is az info@prpkft.hu e-mail címen.